

Hou je mond en zeg iets

Matt Greene

Hou je mond en zeg iets

Roman

Vertaling Robert Neugarten

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-8904-3

ISBN 978-94-6023-755-3 (e-boek)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Ostrich*

Omslagontwerp: Moker Ontwerp

Zetwerk: Steven Boland

Copyright © 2013 Matt Greene

Copyright Nederlandse vertaling © 2014 Robert Neugarten en Meulenhoff

Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor mijn ouders, aan wie ik alles verschuldigd ben
(tegen een relatief concurrerend rentepercentage)*

PROLOOG

Ik kan aan de manier waarop ze naar obers glimlachen, zien dat mijn ouders ongelukkig zijn. De strijd om het ouderschap tekent zich al af in hun pogingen zich geliefd te maken. Die strijd zal niet in de rechtszaal worden uitgevochten, maar bij His Master's Voice en Game. Mijn liefde zal bij opbod worden verkocht en de koersen van Nintendo zullen een vlucht nemen. Ik voorzie een aanslag op mijn gebit.

Ik voel mijn tanden al rotten; mijn moeder bestelt iets van het bord met de dagspecialiteiten. Ze probeert een verbond te sluiten, dat zie je zo. Ze zet zelfs haar Franse stemmetje op en zingt met het bord mee alsof de accenten tekens op een karaokescherf zijn. (Het hoedje op de a heet circonflexe. Het geeft aan dat er iets ontbreekt. Volgens mij geeft een hoed dat altijd aan.) Bij geschiedenis behandelen we de entente cordiale. Als mama het Verenigd Koninkrijk is en de ober Frankrijk, dan moet papa Duitsland zijn.

Papa bestelt alleen een dagspecialiteit als de serveerster knap is. Dat is ze niet, dus hij neemt biefstuk. *'Rare.'*

'Hoe rare?'

'Lang genoeg gebakken dat zijn familie niet meer in de ontkenningfase zit, maar niet zo lang dat ze zijn dood al aanvaarden. Ergens tussen onderhandelen en depressie. Als het beest maar een poosje in een warme ruimte heeft doorgebracht.'

Mijn vader heeft diverticulose. Van rood vlees krijgt hij maag-

pijn, maar hij vindt die grap onweerstaanbaar. Dat is ook de reden dat hij mijn moeder op feestjes altijd voorstelt als zijn eerste vrouw terwijl hij best weet dat hij daarmee irritaties oproept. (Hij doet ook ‘koeiensap’ in zijn koffie, ook al is hij lactose-intolerant.)

Ik bestel nummer 28 omdat dat een perfect getal is en ik liever niet meer zeg dan strikt noodzakelijk.

Als het eten komt, hoor je alleen nog het geschraap van bestek. We kennen de stilte goed. Die zit als een tweede zoon aan tafel. Maar als hij beseft dat er maar drie plaatsen zijn gedekt, kaapt hij de conversatie. (Dat is een metafoor. Daarvan zal ik er waarschijnlijk wel meer gebruiken, want dat moet als je een hoog cijfer wilt halen voor je essay, en daar oefen ik voor want dat heb je nodig voor een beurs. Je moet ook echter zeggen in plaats van maar en daarenboven in plaats van bovendien en als het kan mensen dingen laten uitroepen en opmerken in plaats van gewoon zeggen. Bovendien moet je gebeurtenissen uit het verleden in de tegenwoordige tijd bespreken en minimaal één puntkomma gebruiken, zelfs als je niet precies weet hoe dat moet.)

Stilte is een spel van geduld en lef. Mama zegt altijd dat het niet om het winnen gaat, maar om het meedoen. (Papa zegt dat je alleen kunt winnen als je meedoet. (‘Je kunt de loterij niet winnen als je geen lot koopt.’)) Ik kijk er dus niet van op dat zij als eerste bezwijkt.

‘Wat heb je vandaag op school geleerd?’

Bij natuurkunde behandelen we magnetische velden. Die doen me aan echtscheiding denken. Straks ben ik het ijzervijlsel en zijn zij de polen die om beurten kijken of ze me aantrekken of juist weggagen als een waterkanon. Wat ze zich niet realiseren is dat het experiment niet deugt omdat ze soortgelijke polen zijn. Dat weet ik omdat ze elkaar afstoten.

‘La Paz is de hoogst gelegen hoofdstad van de wereld.’

‘Echt waar?’ vraagt mama retorisch.

‘Ja, echt waar,’ zeg ik (omdat ik nu eenmaal mijn moeders kind ben). En dan, om het gesprek gaande te houden: ‘Wat is voorlijk?’ ‘Hoezo?’ Mama. Non-retorisch.

‘Omdat juffrouw Farthingdale vroeg of ik wist wat dat was, en ik zei ja.’

Papa gooit zijn hoofd achterover. Eerst denk ik dat hij me uitlacht (dat doet hij wel eens), maar het is de biefstuk. Hij heeft het kauwen opgegeven en slikt het vlees als een dolfijn in brokken weg.

‘Mevróúw Farthingdale,’ verbetert mama.

Nu lacht hij wel. Mama niet. Ze doet het tegenovergestelde van lachen. Dat is net als niet-lachen, maar dan extremer.

‘Wil je liever dat hij net zo’n vrouwenhater wordt als zijn vader?’

Ze weet het net niet binnen te houden. De woorden sprongen per ongeluk haar mond uit, als een klodder spuug die meelift op een hoofdletter P. Ze glijden over papa’s wangen naar beneden. Voor de eerste keer sinds we aan tafel zitten kijkt ze hem recht in de ogen. Ze doet alsof ze het niet ziet, hoopt dat het hem niet is opgevallen.

Word volwassen.

Als hij het al gezien heeft, laat hij niets merken.

‘Je bedoelt zeker vrouwenhater (m/v)?’

Hij schrokt nog een brok vlees weg als beloning voor zijn kunstje en buigt zich over de tafel om mama op de wang te kussen. Ze deinst terug, als de zee voor dat lelijke kiezelstrand in Brighton waar we altijd op vakantie gingen. (We gaan niet meer op vakantie. Volgens mama is op vakantie gaan een gemoedstoestand.)

‘Toe nou, Lou, zo erg is-ie toch niet?’

Soms praten mijn ouders over me alsof ik er niet bij ben. (Dat heet de derde persoon. (Ik denk dat dat de reden is dat ze niet méér kinderen hebben genomen; ze zijn eraan gewend geraakt dat ik de derde persoon ben.)) Papa doet het de laatste tijd steeds vaker.

Is alles naar wens?

Het is de serveerster. Bij nader inzien is ze bijna knap. Als je een knap meisje moest beschrijven aan zo'n politietekenaar in een Amerikaanse serie, zou hij haar kunnen tekenen. Alles aan haar gezicht klopt, maar op de een of andere manier werken de verschillende onderdelen niet goed samen. Het is alsof ze niet bij elkaar passen. Haar haar is kroezig, alsof het met een 2B-potlood is getekend. Het is frustrerend om naar haar te kijken (zoals een wazige foto), dus dat doe ik maar niet.

(Zulke dingen beginnen me op te vallen, wat me doet vermoeden dat ik ook mijn vaders kind ben.)

Mijn ouders kijken haar stralend aan, alsof ze de zon is en zij op zonne-energie werken. Het valt me op dat papa haar ook niet echt aankijkt.

'Had u verder nog iets willen hebben?'

'Alleen het recept!' zegt mama, die niet kookt.

'En hoe is numero 28?' Ze lacht haar tanden bloot. Ze zijn niet echt wit. Het Franse woord voor wit is *blanc* en dat past beter bij haar tanden. Ze zijn blanco en zij is onaf.

'Perfect,' merk ik op.

Niemand weet dat ik bijdehand (en grappig) doe. Vraag: als een boom in het bos omvalt en er niemand in de buurt is om het te horen, maakt hij dan geluid? (Antwoord: ja. (Nogal makkelijk.))

Ik zeg dat ik even weg moet.

Het plaatje op de deur van het herentoilet heeft geen nek. Zijn hoofd zweeft daar maar boven zijn schouders en staat los van de rest van zijn lichaam. Ik besluit de gehandicaptenplee te nemen omdat het enige vreemde aan de man op het plaatje daar is dat hij zit, en daar kan ik meer mee dan met onthoofd-zijn.

Ik open de deur door met mijn middelvinger zo hard mogelijk op het gedeelte van de deurhendel te drukken dat het dichtst bij

de deur zit, totdat het rood wordt onder mijn nagels en mijn handpalm pijn begint te doen. Dat hebben we ook bij natuurkunde geleerd, dat zo'n hendel een hefboom is met het draaipunt tussen de last en de macht en dat hefbomen in feite machines zijn (ook al hebben we ze in ons lichaam), want een machine is gewoon iets wat de grootte of de richting van een toegepaste kracht verandert. (Hefbomen zijn een manier om een zware last over een kleine afstand te tillen door over een grotere afstand een kleine kracht uit te oefenen. Ze maken gebruik van een draaipunt, en dat stel ik me altijd graag voor als een soort isgelykteken. (Stel je voor dat je hardop een boek leest en het getal 1.000.000.000.000.000.000.000.000 tegenkomt en niet weet hoe je dat moet uitspreken. Op zo'n moment kun je wel een draaipunt gebruiken. Je gaat niet met de zware last in de weer maar noemt het gewoon biljoen biljoen, wat een beetje langer duurt om te zeggen maar makkelijker is dan het woord 'quadrijoen' leren. Dat is precies hetzelfde principe als bij hefbomen.)) Door op dit plekje te duwen los ik het probleem met de hand op. Ik weet zeker dat niemand dit stukje hendel ooit heeft aangeraakt, dus het is veel hygiënischer.

Met mijn elleboog doe ik de deur achter me op slot. Ik draai de kraan open en kijk naar mijn spiegelbeeld totdat dat me niet meer bekend voorkomt. Dat vergt meestal minder dan een minuut echt geconcentreerd kijken (maar mijn naam moet ik tweewintig keer herhalen totdat hij als andermans naam klinkt) maar vandaag lukt het niet. Ik doe mij pet af om te kijken of het dan wel werkt.

David Driscoll zegt dat ik eruitzie alsof ik een weddenschap heb verloren en hij kan het weten want zijn vader heeft een gokprobleem en hij draagt al sinds de vierde klas dezelfde broek al heeft hij een groeispuurt doorgemaakt en zegt hij dat hij zich al scheert. Hij noemt mijn pet mijn gaydeksel en daarmee bedoelt hij niet dat de pet gay is maar dat de pet mijn gay-zijn binnenhoudt. (Het is

een witte honkbalpet, en wit is alleen gay als je het breekt met een prisma.) Hij denkt geloof ik dat homoseksualiteit net als lichaamswarmte is en dat tachtig procent ervan via het hoofd je lichaam verlaat. (Ik zag een keer een film voor 18+ waarin de homofobe pestkop gay bleek te zijn, en dat heet overcompensatie, maar David Driscoll is niet gay want hij heeft het de hele tijd over seks met meisjes. (Ik bedoel seks met meisjes, niet gesprekken met meisjes. (Hij praat nooit met meisjes.)))

Het werkt. Een vreemdeling kijkt me vanuit de spiegel aan. Ik houd zijn blik vast en sta helemaal stil want ik ben in schermbeveiligingmodus en de kleinste beweging kan de betovering verbreken. We wroeten elkaars ogen binnen. (Ook hij geeft geen blijk van herkenning.) Dan zie ik dat er iets uit zijn hoofd steekt.

Iemand heeft achter hem iets geschreven in de ruimte tussen de handdoekdispenser en het touwtje waar je aan moet trekken als je hulp nodig hebt:

reih saw kl

Als ik me omdraai, lijkt het ergens op.

Ik was hier

De boodschap, die begint met *I* en eindigt met *r*, glijdt langs de muur naar beneden. (Als het touwtje een *y*-as is, en de bovenkant van de dispenser *x*, stelt de boodschap een relatie van evenredigheid voor.) De letters zijn scherp en hoekig. Sommige beginnen normaal en worden steeds schever en de *w* lijkt op een haai onder water. Als ik een stap achteruit doe, zie ik dat de letters niet geschreven zijn. Iemand heeft ze met een mes in de muur gekerfd, en dat vind ik best een boel werk, als je bedenkt dat *Ik was hier* een tautologie is. Maar degene die dit gedaan heeft, kan niet weten wat dat zijn, tautologieën, want dan had hij geweten dat hij zijn tijd aan het verdoen was. Hij had net zo goed *Ik of was of hier* (of gewoon een punt) kunnen krassen want dat had allemaal precies hetzelfde betekend. (Een tautologie is als je hetzelfde twee keer